

Abstract.

Vdovenko N., Sharylo Y., Shevel O. Policy priorities for ensuring the economic security of the national machine-building complex for the development of the aquaculture product market and provision of state support for equipment.

The article is dedicated to examining state policy priorities in ensuring the economic security of the national machine-building complex to support the development of the aquaculture product market and to provide state assistance for equipment amidst severe financial and food security challenges. Scientifically substantiated amendments and modifications are proposed to the Law of Ukraine "On State Support for Agriculture of Ukraine," No. 1877-IV of 24.06.2004, to enable mechanisms for state support in aquaculture, mainly through partial compensation for the purchase of machinery, mechanisms, and equipment for aquaculture production and processing. The proposal includes stabilizing and modernizing the production sector by offering state subsidies to reimburse aquaculture entities for up to 50% of the purchased aquaculture equipment, including technology for fish farming, hatcheries, fish processing, and logistics. The findings emphasize that state support is warranted, as market mechanisms alone cannot address the challenges due to the unique nature of aquaculture operations, limitations in the aquaculture sector, extended production cycles, and slow capital turnover (4.3 years). Additional challenges include restrictions related to ownership and use of primary production resources (lack of a fully functioning long-term land mortgage mechanism for water bodies, fragmented land plots), a high number of micro-producers reliant on a few suppliers and processors, significant impacts of military actions on aquaculture, dependency on external market conditions, and the practical inaccessibility of foreign markets for micro-producers. Calculations were based on actual figures for market fish sales in 2023 under Form 1A-Fish, indicating that total sales volume reached 9,676,871.3 kg, with an average price of 64.2 UAH per kg and a total sales value of 621,616.8 thousand UAH. Approximately 4,000 aquaculture entities operate in the market, split evenly between individual entrepreneurs and legal entities. Research results suggest that a comprehensive state policy is required to ensure the economic security of the machine-building sector by stimulating the domestic market, supporting innovation, and developing strategic sectors such as aquaculture.

Keywords: economic security, state policy, machine-building complex of the country, market, state support, aquaculture products, mechanism, regulation, hatchery and fish processing equipment, industry.

Стаття надійшла до редакції 12.08.2024 р.

Бібліографічний опис статті:

Vdovenko N., Sharylo Y., Shevel O. О. Пріоритети політики забезпечення економічної безпеки машинобудівного комплексу країни для розвитку ринку продукції аквакультури та надання державної підтримки на обладнання. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2024. № 5. С. 40-45.

Vdovenko N., Sharylo Y., Shevel O. Policy priorities for ensuring the economic security of the national machine-building complex for the development of the aquaculture product market and provision of state support for equipment. Actual problems of innovative economy and law. 2024. No. 5, pp. 40-45.

УДК: 338.43:630:334.7; JEL classification: Q01; Q56; O13; D92
DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-5-9>

СТАРОДУБЦЕВА Любов Володимирівна,
Здобувачка наукового ступеня Волинського національного університету імені Лесі Українки
<https://orcid.org/0009-0000-5998-6714>

РОЗРОБКА МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ «ЗЕЛЕНОГО» ІНВЕСТУВАННЯ

Стародубцева Л. В. Розробка механізму формування політики «зеленого» інвестування.

Статтю присвячено питанням формування політики «зеленого» інвестування. Метою дослідження є аналіз, систематизація та удосконалення наявного теоретико-методичного забезпечення щодо розвитку «зеленої» економіки в Україні та розробка механізму формування політики «зеленого» інвестування. Розглянуто розвиток «зеленої» економіки в Україні та її значення для досягнення стійкого економічного розвитку. Представлено комплексний аналіз основних аспектів, що впливають на формування екологічної економіки країни, зокрема обсяги викидів вуглекислого газу, трансформаційні механізми переходу, а також стан впровадження екологічних інновацій. Обґрунтовано, що розвиток «зеленої» економіки є важливим елементом переходу до сталого економічного розвитку, який враховує екологічні, соціальні та економічні аспекти. Наведено результати експертної оцінки, які свідчать про певний прогрес в розвитку «зеленої» економіки за період 2021-2023 років, незважаючи на негативні наслідки військового конфлікту в країні. Виявлено, що одним із ключових інструментів стимулювання розвитку «зеленої» економіки є екологічні податки, які сприяють зменшенню забруднення та формують відповідальність підприємств. Дослідження також виявило, що екологічний податок в Україні, хоча й має потенціал, все ж займає незначну частку у структурі податкових надходжень, що свідчить про необхідність удосконалення механізмів його впровадження. Дослідження дозволило виявити, що ринок «зелених» інвестицій активно розвивається, проте існують перешкоди, такі як відсутність чітких стандартів і критеріїв для визначення «зелених» проєктів, а також високий рівень ризику, пов'язаний з інвестуванням у новітні екологічні технології. Запропоновано механізм формування політики «зеленого» інвестування. Визначено, що реалізація політики «зеленого» інвестування в Україні вимагає системного підходу та узгодженої роботи багатьох учасників процесу, включаючи державні органи, приватні компанії та неурядові організації. Обґрунтовано, що важливо формувати також і інвестиційну політику, яка стимулюватиме інвестиції в екологічно чисті технології. Зазначено, що для досягнення цілей розвитку «зеленої» економіки в Україні необхідно подолати існуючі бар'єри та забезпечити стабільність і прозорість інвестиційного середовища.

Ключові слова: зелена економіка, зелена політика, зелені інвестиції, екологічні податки, стійкий розвиток.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У сучасних умовах глобальних викликів, таких як зміна клімату, виснаження природних ресурсів і соціальна нерівність, необхідність переходу до сталого розвитку стає все більш актуальною. Одним із ключових аспектів цього процесу є розвиток політики «зеленого» інвестування, яка передбачає залучення фінансових ресурсів до

екологічно чистих та стійких проєктів. Однак, незважаючи на зростаючу зацікавленість у «зелених» інвестиціях, країни стикаються з низькою викидів у їх реалізації. По-перше, відсутність чітких механізмів і стандартів для оцінки та класифікації «зелених» інвестицій ускладнює процес їх впровадження. Інвестори часто не мають доступу до надійної інформації про екологічні ризики та

вигоди проектів, що призводить до нерівномірного розподілу інвестицій у різні сектори. По-друге, недостатня підтримка з боку держави у формі податкових пільг, субсидій та інших стимулів для «зелених» інвестицій може негативно вплинути на їх привабливість для бізнесу. В умовах економічної нестабільності інвестори прагнуть максимізувати короткострокову вигоду, що часто йде врозріз із довгостроковими екологічними цілями. По-третє, існуючі соціально-економічні нерівності можуть стати бар'єром для реалізації «зелених» ініціатив, адже не всі регіони однаково готові до змін та інвестування в екологічні проекти. Це може призвести до ситуації, коли більш розвинені регіони отримують всі вигоди від «зелених» інвестицій, тоді як менш розвинені залишаються поза увагою. З огляду на зазначене вище необхідно розробити механізм формування політики «зеленого» інвестування, який враховуватиме потреби різних учасників ринку, стандартизацію «зелених» проектів, а також пропонуватиме стимули для бізнесу та держави. Це дозволить ефективно залучати інвестиції у сталий розвиток, сприятиме зменшенню екологічних ризиків і забезпечить соціальну справедливість у процесі реалізації екологічно чистих ініціатив.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідженню питань формування та функціонування політики «зеленого» інвестування присвячено достатню кількість праць. Такі провідні вчені як Бехзаді Форуг А. [2], Зінченко С. [8], Кіріл'єва А. [6], Лангнан Чен [5], Маркевич К. [7], Норузі Н. [2], Сіденко В. [7], Фані М. [2], Хомутенко Л. [6] та інші зробили вагомий внесок у розвиток теоретико-методичних положень щодо розвитку «зеленої» економіки та інвестицій. Незважаючи на широке висвітлення зазначеної тематики в працях дослідників, деякі питання не розкриті повною мірою, потребують аналізу, систематизації та удосконалення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Актуальність заданої тематики та наявність невирішених раніше частин загальної проблеми обумовлюють мету дослідження, а саме – аналіз, систематизація та удосконалення наявного теоретико-методичного забезпечення щодо розвитку «зеленої» економіки в Україні та розробка механізму формування політики «зеленого» інвестування.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Розвиток «зеленої» економіки є ключовим елементом переходу до стійкої економіки, яка враховує екологічні, соціальні та економічні аспекти. Вона орієнтована на зменшення негативного впливу людської діяльності на навколишнє середовище та сприяння використанню відновлювальних ресурсів. Ефективна зелена економіка може сприяти покращенню якості життя, збереженню природних ресурсів та зменшенню негативного впливу на навколишнє середовище, що водночас забезпечить стабільне майбутнє для наступних поколінь.

Ключові аспекти оцінки стану розвитку «зеленої» економіки мають не тільки надати комплексну оцінку фактично досягнутому рівню. Головна мета проведення такої оцінки полягає у виявленні

основних резервів, напрямів подальшого розвитку екологічної економіки країни та ключових перешкод, які стримують темпи очікуваного майбутнього розвитку. Серед домінуючих чинників, які формують потенціал нарощування «зеленої» економіки країни слід відокремити: обсяги викидів вуглекислого газу, дієвість трансформаційних механізмів переходу, стан розвитку та впровадження екологічних інновацій за всіма видами економічної діяльності та у суспільному житті країни загалом.

Результати експертної оцінки цих ключових складових розвитку «зеленої» економіки Україна продемонстрували наявність певного прогресу за 2021–2023 роки, незважаючи на негативні впливи наслідків військового конфлікту в економіці. Поступово у економіці України відбуваються у підвищенні індикатору «індекс зеленого майбутнього», «перехід до чистої енергії» та «зелене суспільство» (рис. 1).

Проте трансформації, які мають місце, характеризуються повільними темпами, які стримуються нестабільністю зовнішнього бізнес-середовища та потребують значної активізації після завершення бойових дій на території країни.

Одним із найбільш дієвих інструментів стимулювання розвитку «зеленої» економіки у світі є екологічні податки. Екологічні податки не знижують ефективності і збільшують соціальні вигоди за рахунок зниження витрат на забруднення. У світовій практиці екоподатки можуть справлятися або за допомогою прямого, або непрямого механізмів оподаткування.

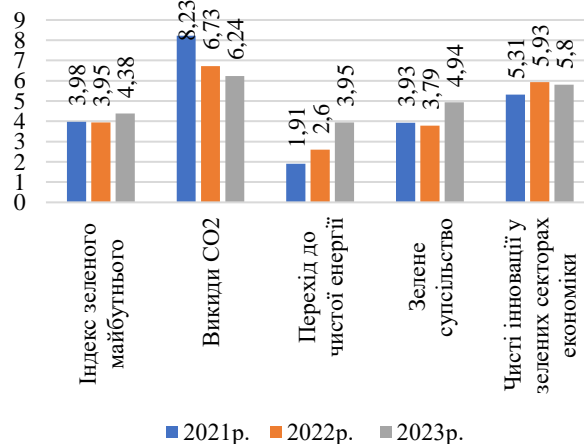

Рис. 1. Динаміка рейтингової оцінки Global Green Economy Index складових України

Джерело: побудовано автором за даними [1]

Прямі податки справляються із забруднювальних речовин, таких як вуглекислий газ, що витягується із заводської труби, або забрудненні відходи. Тому через технічні проблеми і правові питання багато країн замість збору прямих екологічних податків вдаються до непрямих екологічних податків, які легше реалізовувати. В цьому випадку об'єктами є виробничі ресурси або товари, а також вироблений кінцевий продукт. Екоподатки можуть стягуватися з процесом виробництва або споживання і стимулювати підприємства та споживачів до зменшення забруднення [2].

В Україні екологічний податок відноситься до складу прямих загальнодержавних податків,

ставки якого визначаються у розрізі видів шкідливих речовин та переглядаються урядом країни щороку. Відповідно до податкового кодексу екологічний податок був запроваджений із 01 січня 2011 року. Незважаючи на постійну практику зростання ставок оподаткування екологічним податком, обсяги податкових потоків, які формуються внаслідок його справляння, у структурі податкових надходжень до Державного бюджету України займають незначну частку – у 2023 році вона становила 0,5%. Відповідний обсяг надходжень від справляння екологічного податку до Державного бюджету України склав 3667,8 млн грн. (рис. 2).

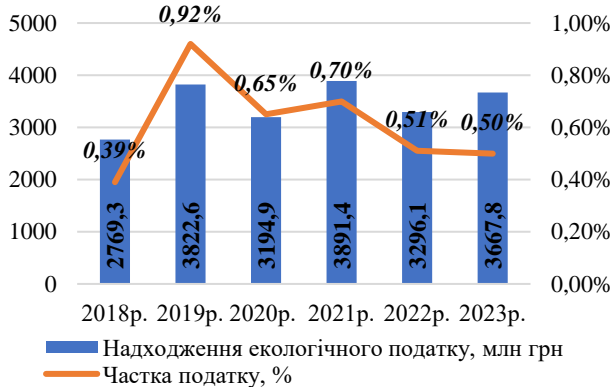

Рис. 2. Динаміка обсягів екологічного податку в Україні

Джерело: розраховано та побудовано автором за даними [3]

Ключовими інструментами для суб'єктів національної економіки, зокрема виробників, діяльність яких пов'язана із використанням природно-біологічних ресурсів та забрудненням навколишнього середовища, постають санкційні фінансові інструменти, які у практичній площині проявляються у форматі штрафів, виплат на відшкодування завданих збитків, пені, екологічних та санітарних правил і санкцій за їх порушення тощо. В Україні затверджені і діють декілька фінансових механізмів притягнення до відповідальності суб'єктів, що порушують норми національного екологічного законодавства. Державною екологічною інспекцією України розроблені чисельні методи оцінки розміру завданої шкоди та розрахунку сум, необхідних для їх покриття (у галузі мисливського законодавства та полювання, викидів забруднюючих речовин у водні ресурси та повітря, збитків, пов'язаних із забрудненням земельних ресурсів, незаконного добування/знищення водних біоресурсів тощо). За результатами щорічного моніторингу Держекоінспекції порушники екологічного законодавства притягуються до відповідних видів відповідальності переважно за допомогою фінансового інструментарію. Проте, як свідчать дослідження, сума відшкодування завдань природному середовищу збитків та накладених на суб'єктів господарювання штрафів, залишається незначною, а коефіцієнт результативності фінансового санкційного екоадміністрування – низьким. Так, за даними державних перевірок у 2023 році, розмір накладених штрафів за порушення норм законодавства з охорони природного середовища дорівнював 2788,4

тис грн, тоді як загальний розмір визначених збитків оцінювався у 1453,7 млн грн [4].

За таких умов діючий фінансовий механізм притягнення бізнес-суб'єктів до фінансової відповідальності за порушення чинних стандартів екологічної безпеки виявляється мало ефективним та потребує подальшого удосконалення і опрацювання.

Винятково значимими фінансовими інструментами, без використання яких досягти цілей розвитку «зеленої» економіки неможливо, у усьому світі виступають екологічні або «зелені» інвестиції. За своєю змістовною суттю вони є базовими фінансовими активами, що відповідають заданому набору екологічних критеріїв. До складу механізму «зеленого» інвестування входять компанії та підприємства, які підтримують екологічні відповідальні практики, а також нові технології, які допомагають економіці перейти до чистого нулю.

На сьогоднішній день ринок «зелених» інвестицій стрімко розвивається. Багато країн впроваджують національні стратегії та програми підтримки сталого розвитку, що стимулює інвесторів вкладати кошти в екологічно чисті технології. Наприклад, Європейський Союз активно підтримує зелені облігації та інші фінансові інструменти, спрямовані на фінансування проєктів з енергоефективності та відновлюваних джерел енергії.

Політика зеленого інвестування на сьогодні набуває все більшої популярності у світі, оскільки спрямована на підтримку проєктів, які сприяють зменшенню негативного впливу на довкілля та сприяють сталому розвитку. Зелене інвестування включає фінансування проєктів, що використовують відновлювані джерела енергії, знижують викиди парникових газів, зберігають біорізноманіття та оптимізують використання ресурсів. Уряди багатьох країн розробляють і впроваджують політики та стимули для залучення інвестицій у цей сектор.

Відповідно до Стандарту ЄС щодо «зелених» облігацій (EU GBS) конкретний «зелений» актив або видатки можуть бути зеленим проєктом лише, якщо його фінансування здійснюється безпосередньо одним або декількома спеціальними «зеленими» інструментами до сумарного еквівалента його повної вартості [5] (рис. 2).

Зазначимо, що один з ключових принципів «зеленого» інвестування полягає в стратегічній орієнтації політики. Відповідно до цього принципу, діяльність усіх суб'єктів (держави, приватних компаній, як фінансових, так і нефінансових, неурядових організацій та домогосподарств) має бути спрямована на досягнення довгострокових цілей розвитку. Очевидно, що стратегічна орієнтація на національному рівні не може формуватися лише на основі ситуативних ринкових дій, адже вільний ринок здебільшого фокусується на короткострокових цілях, які забезпечують прибутки в коротко- або середньостроковій перспективі. Навіть великі приватні корпорації з власними стратегіями розвитку стикаються з істотною ринковою невизначеністю при інвестуванні у довгострокові проєкти.

Ці невизначеності значно посилюються відсутністю стабільних та чітко прописаних «правил гри» на ринку, що ускладнює для потенційних

інвесторів отримання прийнятних доходів від інвестицій у «зелені» технології та сектори економіки, а також конкретні «зелені» програми та проекти [6].

ВИДИ

- фізичні та фінансові активи, матеріальні чи нематеріальні, і частина оборотного капіталу;
- капітальні витрати та окремі експлуатаційні витрати, такі як витрати на технічне обслуговування, пов'язані з «зеленими» активами та витрати на дослідження і розробки;
- відповідні державні інвестиції, державні видатки та державні субсидії для суверенів і субсуверенів

«ЗЕЛЕНІ» ПРОЄКТИ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ЄС

ВИМОГИ

- відповідати принаймні одній із екологічних цілей, визначення яких міститься в Таксономії ЄС (екологічні цілі): зменшення наслідків зміни клімату, адаптація до кліматичних змін, стале використання та охорона водних та морських ресурсів, перехід до циркулярної (замкнутого циклу) економіки; запобігання та контроль забруднення і захист і відновлення біорізноманіття та екосистем;
- не завдавати значної шкоди жодній іншій екологічній цілі;
- здійснюватися з дотриманням мінімальних гарантій, які передбачають відповідність Керівним принципам ОЕСР щодо діяльності транснаціональних компаній та Керівним принципам ООН у сфері бізнесу та прав людини; у тому числі декларації Міжнародної організації праці (МОП) про основні права та принципи у сфері праці, восьми основним конвенціям МОП, Міжнародному біллу про права людини та суворішим вимогам законодавства

Рис. 2. «Зелені» проекти відповідно до Стандарту ЄС. Джерело: складено автором на основі [5]

Політика «зеленого» інвестування є важливим інструментом для сприяння сталому розвитку та зниженню негативного впливу на навколишнє середовище. В умовах глобального потепління та зростаючої екологічної свідомості інвестиції в проекти, які спрямовані на захист природи та зменшення викидів вуглецю, набувають дедалі більшого значення. Вона має формуватися у таких напрямках: по-перше, необхідно встановити стратегічні цілі та забезпечити узгодженість політик. Це передбачає формування чіткого та довгострокового бачення розвитку низьковуглецевої інфраструктури, узгодження різних політик та забезпечення багаторівневого управління, яке охоплює індіvidів, домогосподарства, міста, регіони і країну загалом, з можливістю залучення усіх зацікавлених сторін. По-друге, важливо формувати привабливу інвестиційну політику, що включає створення відкритих та конкурентних ринків, а також запровадження регуляторних політик, які стимулюватимуть інвестиції у «зелені» проекти. Третім аспектом є розробка фінансової політики та інструментів, які підтримують довгострокові інвестиції та впроваджують інноваційні фінансові механізми розподілу ризиків, такі як «зелені» облігації, або пряму підтримку інвестицій у «зелені» проекти. Наступним кроком є використання ресурсів та розбудова спроможності «зеленої» економіки, що включає розвиток ринків нових технологій, фінансування науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР), а також підвищення людського та інституційного потенціалу для підтримки інновацій, оцінку кліматичних ризиків та їхнього впливу на різні сектори економіки. Останнім, але не менш важливим, є сприяння розвитку «зеленого» бізнесу та формування екологічно відповідальної поведінки споживачів, що передбачає перехід підприємств на екологічно відповідальне виробництво, обов'язкове проведення корпоративної звітності щодо впливу виробництва на довкілля, а також розширення

інформування та заохочення споживачів до споживання екологічних товарів та послуг [7; 8].

Отже, реалізація політики «зеленого» інвестування вимагає системного підходу та узгодженої роботи багатьох учасників процесу. Це дозволить досягти не лише фінансової вигоди, але й значного позитивного впливу на довкілля та суспільство. Механізм формування політики «зеленого» інвестування унаочнено на рис. 3.

Рис. 3. Механізм формування політики «зеленого» інвестування

Джерело: власна розробка автора

Незважаючи на позитивні тенденції, існує ряд перешкод, які ускладнюють розвиток «зеленого» інвестування. Одна з основних проблем – відсутність чітких стандартів та критеріїв для визначення, що саме вважається «зеленим» проєктом. Це ускладнює оцінку екологічної ефективності інвестицій і може призводити до так званого «гринвошингу» – ситуації, коли компанії заявляють про свою екологічну відповідальність без реальних дій.

Ще одна значна перешкода – це високий рівень ризику, пов'язаний з інвестуванням у новітні екологічні технології. Інноваційні проекти часто вимагають значних капіталовкладень і мають тривалий період окупності, що може відторгнути потенційних інвесторів. Водночас регуляторні ризики, пов'язані зі зміною екологічного законодавства, можуть негативно впливати на стабільність інвестиційного середовища. Також до основних перешкод «зеленого» інвестування, на нашу думку, можна віднести й недостатню інформованість інвесторів. У багатьох немає достатніх знань про екологічно чисті технології та їх

потенціал для прибутковості. Крім того, відсутність чітких стандартів та критеріїв для визначення «зелених» інвестицій створює складнощі для оцінки ризиків та вигод.

Ще однією суттєвою перешкодою є високі початкові витрати на проекти. Інвестування в екологічно чисті технології часто потребує значних капіталовкладень, що може стримувати інвесторів з обмеженими ресурсами. Доступ до фінансування для таких проектів також є проблематичним через нерозвинуті фінансові ринки та інституції в деяких регіонах.

Слід зазначити, що політична нестабільність і зміни в законодавстві також можуть впливати на рішення інвесторів. Відсутність державної підтримки або субсидій може знизити привабливість зелених інвестицій. Економічні кризи та коливання ринків також мають важливе значення, адже в умовах невизначеності інвестори можуть віддавати перевагу традиційним секторам економіки.

Соціальні та культурні бар'єри, зокрема скептицизм щодо змін клімату та нових технологій, також можуть стримувати зелений інвестиційний потік. Перевага традиційних методів ведення бізнесу може стати додатковою перешкодою для впровадження інноваційних екологічних рішень.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Політика «зеленого» інвестування є невід'ємною частиною сучасного фінансового ринку і важливим інструментом для досягнення сталого розвитку. В умовах зростаючих екологічних загроз, таких як зміна клімату, забруднення довкілля та виснаження природних ресурсів, виникає нагальна потреба в переорієнтації фінансових потоків у бік екологічно чистих та стійких проектів. Ця політика спрямована на мобілізацію інвестицій у проекти, які мають позитивний вплив на навколишнє середовище, соціальну справедливість та економічну стабільність. Розвиток «зеленого» інвестування стикається з багатьма перешкодами, які стримують його ефективність і поширення, відсутність чітких стандартів і критеріїв для визначення «зелених» проектів, високий рівень ризику, тривалий період окупності, недостатню інформованість про екологічно чисті технології, політична нестабільність і відсутність державної підтримки, додатково, економічні кризи та соціально-культурні бар'єри, зокрема скептицизм щодо змін клімату. Для подолання цих перешкод необхідні комплексні рішення, що включають створення чітких регуляторних рамок, розвиток фінансових інструментів та підвищення обізнаності інвесторів про переваги «зелених» технологій.

Література.

1. Global Green Economy Index (GGEI). New York, NY: Dual Citizen LLC. URL: <https://dualcitizeninc.com/global-green-economy-index>.
2. *Norouzi N., Fani M., Behzadi Forough A.* Green tax as a path to greener economy: A game theory approach on energy and final goods in Iran. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*. 2022. Vol. 156. P. 11-19.
3. Надходження податків і зборів в Україні. Державна податкова служба. URL: <https://tax.gov.ua/>.
4. Державна екологічна інспекція України. URL: <https://www.dei.gov.ua/>.
5. *Лангнан Чен.* Підтримка розвитку ринку зелених облігацій в Україні. UNDP. 2022. URL: https://sae.gov.ua/sites/default/files/Supporting_Green_Bond_Development_for_Ukraine2_UKR.pdf.
6. *Хомутенко Л.І., Кірілієва А.В.* Принципи формування «зеленого» інвестування країни, роль та значення для конкурентоспроможності. *Вісник СумДУ. Серія "Економіка"*. 2020. № 1. URL: https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/issues/1_2020/6_Khomutenko_Kirilieva.pdf.
7. *Маркевич К., Сіденко В.* «Зелені» інвестиції у сталому розвитку: світовий досвід та український контекст. Київ: Видавництво «Заповіт». 2019, 316 с.
8. *Зінченко С.* Перспективи повоєнного «зеленого» відновлення України. GMK Center. 2022. URL: <https://gmk.center/ua/opinion/perspektivi-povoiennoho-zelenogo-vidnovlennya-ukraini/>.

References.

1. Global Green Economy Index (GGEI). New York, NY: Dual Citizen LLC. Available at: <https://dualcitizeninc.com/global-green-economy-index>.
2. *Norouzi, N., Fani, M., Behzadi Forough, A.* (2022). «Green tax as a path to greener economy: A game theory approach on energy and final goods in Iran». *Renewable and Sustainable Energy Reviews*. Vol. 156. pp. 11-19.
3. *Nadkhodzheniia podatkiiv i zboriv v Ukraini. Derzhavna podatkova sluzhba.* [Receipt of taxes and fees in Ukraine. State tax service]. Available at: <https://tax.gov.ua/>.
4. *Derzhavna ekolohichna inspektsiia Ukrainy.* [State Environmental Inspection of Ukraine]. Available at: <https://www.dei.gov.ua/>.
5. *Lanhnann, Chen.* (2022). *Pidtrymka rozvytku rynku zelenykh oblihatsiy v Ukraini.* UNDP. [Langnan Chen. Support for the development of the green bond market in Ukraine. UNDP]. Available at: https://sae.gov.ua/sites/default/files/Supporting_Green_Bond_Development_for_Ukraine2_UKR.pdf.
6. *Khomutenko, L.I., Kiril'ieva, A.V.* (2020). «The principles of the formation of the country's "green" investment, its role and significance for competitiveness». *Visnyk SumDU. Seriiia "Ekonomika"*. № 1. Available at: https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/issues/1_2020/6_Khomutenko_Kirilieva.pdf.
7. *Markevych, K., Sidenko, V.* (2019). «Zeleni investytsii u stalomu rozvytku: svitovyj dosvid ta ukrains'kyj kontekst. ["Green" investments in sustainable development: world experience and the Ukrainian context]. Vydavnytstvo «Zapovit». Kyiv. Ukraine.
8. *Zinchenko, S.* (2022). *Perspektyvy povoiennoho «zelenoho» vidnovlennia Ukrainy.* GMK Center. [Prospects of the post-war "green" recovery of Ukraine. GMK Center]. Available at: <https://gmk.center/ua/opinion/perspektivi-povoiennoho-zelenogo-vidnovlennya-ukraini/>.

Abstract.

Starodubtseva L. Development of a mechanism for formulating "green" investment policy.

This article is dedicated to the issues of formulating a "green" investment policy. The research aims to analyze, systematize, and improve the existing theoretical and methodological framework concerning the development of the "green" economy in Ukraine and

develop a mechanism for formulating a "green" investment policy. The development of the "green" economy in Ukraine and its significance for achieving sustainable economic development are examined. A comprehensive analysis of the main aspects influencing the country's ecological economic formation is presented, including carbon dioxide emissions, transformational mechanisms for the transition, and the state of ecological innovation implementation. It is substantiated that developing the "green" economy is crucial in the transition to sustainable economic development, which considers ecological, social, and economic aspects. The results of expert evaluations are provided, indicating some progress in developing the "green" economy from 2021 to 2023 despite the country's military conflict's negative consequences. It is found that one of the critical tools for stimulating the development of the "green" economy is environmental taxes, which contribute to pollution reduction and foster corporate responsibility. The research also revealed that while the environmental tax in Ukraine has potential, it still occupies a minor share of the tax revenue structure, indicating the need to improve its implementation mechanisms. The study identified that the market for "green" investments is actively developing; however, obstacles exist, such as the lack of clear standards and criteria for defining "green" projects and a high level of risk associated with investing in advanced ecological technologies. A mechanism for formulating a "green" investment policy is proposed. It is determined that implementing the "green" investment policy in Ukraine requires a systematic approach and coordinated efforts from many stakeholders in the process, including government bodies, private companies, and non-governmental organizations. Developing an investment policy that stimulates investments in environmentally friendly technologies is also essential. It is noted that to achieve the goals of developing a "green" economy in Ukraine, it is necessary to overcome existing barriers and ensure stability and transparency in the investment environment.

Keywords: green economy, green policy, green investments, environmental taxes, sustainable development.

Стаття надійшла до редакції 05.08.2024 р.

Бібліографічний опис статті:

Стародубцева Л. В. Розробка механізму формування політики «зеленого» інвестування. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2024. № 5. С. 45-50.

Starodubtseva L. Development of a mechanism for formulating "green" investment policy. Actual problems of innovative economy and law. 2024. No. 5, pp. 45-50.

УДК 349.4:332.1; JEL classification: Q15; R51
DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-5-10>

КОСТЕЦЬКИЙ Володимир Володимирович¹, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу, <https://orcid.org/0000-0002-0179-9526>
ЯЗЛЮК Борис Олегович, доктор економічних наук¹, професор, завідувач кафедри економічної експертизи та земельнопорядкування, <https://orcid.org/0000-0002-2078-0644>
БУТОВ Андрій Миколайович¹, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної експертизи та земельнопорядкування, <https://orcid.org/0000-0002-1044-3978>

ВПЛИВ РОЗВИТКУ РИНКУ ЗЕМЛІ НА ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ ТА РІВЕНЬ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Костецький В. В., Язлюк Б. О., Бутів А. М. Вплив розвитку ринку землі на фінансову стійкість та рівень соціального забезпечення в територіальних громадах.

У статті розкрито особливості розвитку ринку землі в Україні, його вплив на соціально-економічний стан суспільства загалом та територіальних громад зокрема. Розуміння впливу ринку землі на регіональний розвиток має важливе значення в непростих умовах сьогодення. Земля різного призначення, яка знаходиться у комунальній власності територіальних громад, є одним із найважливіших їх ресурсів. Від моменту скасування маторію на продаж земель сільськогосподарського призначення ринок землі в Україні значно поживався та дає нові можливості для розвитку території. Оренда земельних ділянок, продаж майна та приватизація стають важливим джерелом доходу для громад. Зокрема, до бюджетів громади надходять такі податки, які пов'язані із сільськогосподарськими землями (земельний податок, орендна плата за комунальну землю, єдиний податок для сільськогосподарських виробників, податок на доходи фізичних осіб), отримані від оренди або продажу земельних ділянок. Таким чином, у сучасних умовах розвиток ринку землі має суттєвий вплив на перспективи фінансової стійкості та рівень соціального забезпечення у територіальних громадах. Тому належний розвиток ринку землі сприятиме не лише економічному, а й соціальному розвитку регіонів держави. Проведено оцінку можливостей розвитку вітчизняного ринку землі в контексті соціально-економічного розвитку території. Розкриття потенціалу ринку землі може призвести до збільшення інвестицій, покращення транспортної та соціальної інфраструктури, створення нових робочих місць, підвищення рівня життя людей, стрияння регіональному розвитку. Запровадження ринку землі та подальша легалізація операцій із землею є позитивними факторами для розвитку земельних відносин в країні. Однак сьогодні земельна реформа перебуває на етапі становлення реальних і стабільних ринкових відносин у сфері обігу земель сільськогосподарського призначення, що є важливою частиною цього процесу. Незважаючи на численні обмеження, ринок землі наразі функціонує, що своєю чергою стрияє створенню привабливого інвестиційного середовища. А отже, обгрунтовано конструктивні кроки для подальшого розвитку ринку землі в Україні з метою підвищення ефективності цього процесу і зміцнення фінансової стійкості та спроможності територіальних громад.

Ключові слова: земля, ринок землі, територіальні громади, фінансова стійкість територіальних громад.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Однією з основних реформ, що реалізуються в нашій країні в останні роки, є децентралізація. Її мета – створення ефективного місцевого самоврядування й територіальної організації влади для забезпечення комфортного середовища для громадян, надання високоякісних і доступних публічних послуг, розвитку інститутів прямого народовладдя, а також узгодження інтересів держави та територіальних громад. Ця реформа в

Україні вважається однією з найуспішніших і найпошдовніших. Її успіх зумовлений давніми європейськими традиціями місцевого самоврядування, послдовністю державного керівництва та системною методологічною й інституційною підтримкою міжнародних організацій. Відповідно до українського законодавства, місцеве самоврядування здійснюється безпосередньо територіальними громадами, тому вивчення особливостей їх

¹Західноукраїнський національний університет